

REFLEXE HRANICE ČR/SR OBYVATELSTVEM MORAVSKÉ STRANY POMEZÍ

Stanislav ŘEHÁK

Abstract

The special geographical study was conducted in the area close to the new frontiers between the Czech Republic and Slovakia. The field survey (questionnaire study) was conducted in August and September 1996 in 27 localities in the Czech Republic lying near the border zone and in 5 other localities 40 km from the frontier.

The general local meaning is tolerant and the existence of new frontier is accepted here, although the majority of local population was pro-federal in 1992.

Key words: *Slovak frontiers, the Czech Republic, transportation systems, public opinion*

V letech 1995 až 1997 byl Grantovou agenturou České republiky financován projekt nazvaný „Aktuální změny prostorových interakcí na moravskoslovenském pomezí“. V rámci tohoto projektu byla pozornost věnována například studiu kvantitativní reprezentativnosti takových sňatků v Hodoníně, kde jeden ze snoubenců byl ze Slovenska (tento výzkum přímo zde zahájil původně C. Grasland z Francie, posléze tam v rozšířeném pojetí a v rámci grantu pokračoval M. Filip). Další ucelenou problematikou bylo terénní šetření mezi obyvateli moravské (moravskoslezské) strany nově vzniklého pohraničí. V tomto dotazníku, podle něhož byl terénní výzkum realizován v létě roku 1996, byly otázky na tyto problémové okruhy:

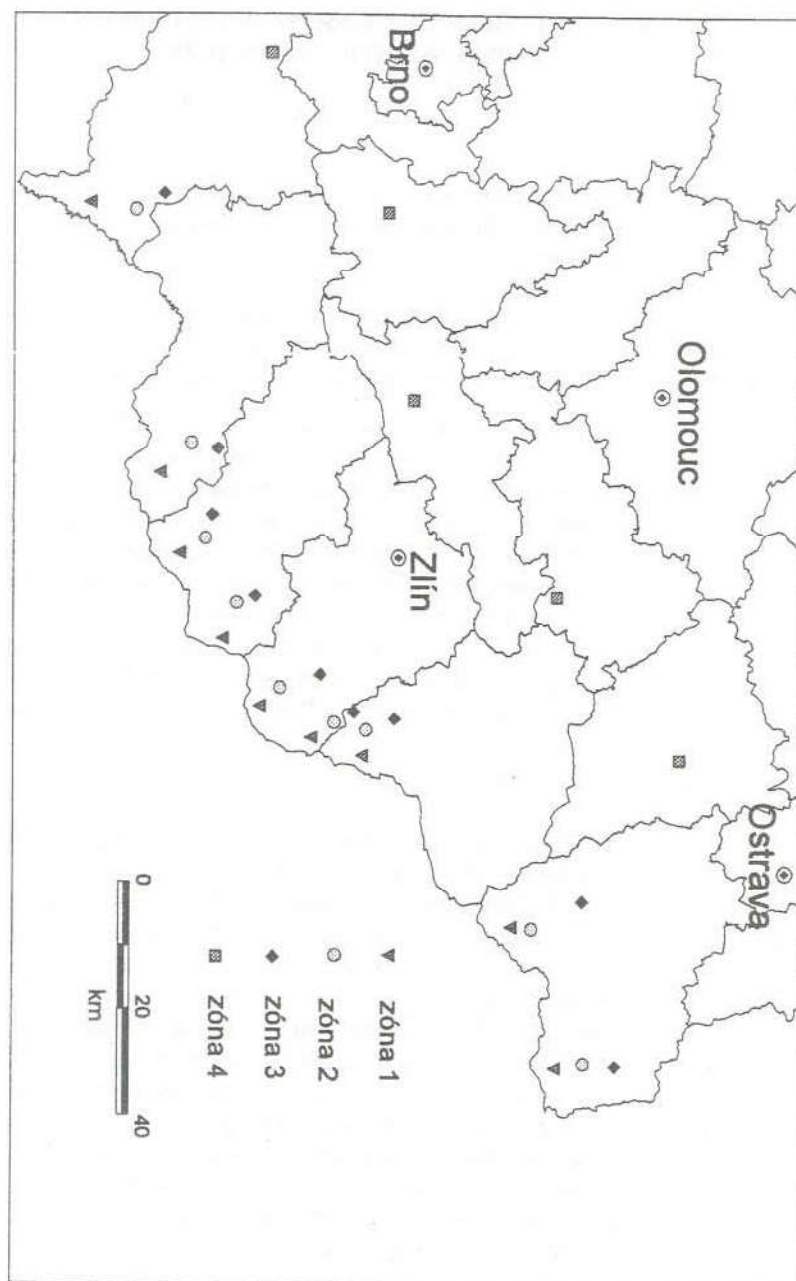
- cestování na Slovensko před rozdělením Československa a nyní, frekvence a důvody cest,
- subjektivní hodnocení intenzity cestování občanů Slovenska do České republiky dříve a nyní,
- informace o Slovensku v roce 1996, porovnání míry informací dříve a nyní, hlavní zdroje informací,
- další informace (obligátní informace ke struktuře respondentů, existence rodinných vazeb, názor respondenta na řešení státoprávních otázek v roce 1992).

O poznatcích z dotazníkového šetření bylo souhrnně referováno na několika seminářích průběžně, publikační podobu má anglicky psaná zpráva v *Moravian Geographical Reports*, č. 1 z roku 1998. Na sjezdu SGS chci referovat spíše o názorové hladině dotazovaných obyvatel z opačné strany nové společné hranice.

Cílem dotazníkového šetření bylo tedy především zjistit, jak se vznik nové státní hranice projevil v prostorové mobilitě obyvatel České republiky, kteří bydlí právě nedaleko od hranice. Vyplněný dotazník byl získán od 511 respondentů s trvalým bydlištěm v České republice. Dva z nich měli v období před rokem 1993 bydliště na Slovensku, nemohli dost dobře ze stejné lokality nebo z jedné republiky srovnávat situaci, která byla předmětem výzkumu. Proto se pracovalo s 509 respondenty. Sítí lokalit byla vytvořena tak, aby bylo možno pokrýt novou státní hranici s tím, že v každé z trojici lokalit byla jedna 1 – 3 km od hranice, druhá zhruba 4 – 6 km a třetí 8 – 10 km (zóny 1 – 3). Kontrolní obce (tzv. zóna č. 4) zahrnovala obce se

Doc. RNDr. Stanislav ŘEHÁK, CSc.

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity Brno, Kotlářská 2, 611 37 Brno

Obr. 1.1 Poloha lokalií, v nichž bylo prováděno dotazníkové šetření

vzdušnou vzdáleností 40 km od nové hranice. Celkem to bylo 27 + 5 lokalit. Struktura respondentů byla sice vyrovnaná v každé z lokalit věkově, pohlavně i profesně, ale souhrnné výpovědi byla činěna teprve za jednotlivé zóny nebo jinak seskupené skupiny lokalit, protože průměrný počet respondentů v 1 lokalitě byl velmi nízký (16).

Více než třetina dotázaných měla v době průzkumu příbuzné na Slovensku (37 % dotázaných).

Po rozdělení Československa došlo k prudkému poklesu frekvence cest respondentů na Slovensko. Frekvence cest přes hranici nadále závisí na vzdálenosti od hranice. Nově je ale rostoucí díl těchto cest realizován právě respondenty z bezprostřední blízkosti hranice. Existují sice také rozdíly ve frekvenci cest mezi jednotlivými regiony (Slezsko, Valašsko, Slovácko), ty ale jsou pod prahem statistické významnosti. Muži cestují přes hranici častěji než ženy. Bylo tomu tak před rokem 1993 i v roce 1996, ale v pozdějším termínu se tento rozdíl mezi pohlavími ještě zdůraznil. Přitom však věk ani ekonomický status respondenta četnost cest na Slovensko podstatněji neovlivňují. Je to však existence rodinných vazeb, která má velký vliv na četnost cest. Ve frekvenci cest se přece jen poněkud odlišuje zóna 1 od dalších dvou zón a konečně od vnitrozemí (zóna 4).

Mezi důvody cest byly rozlišovány tyto hlavní skupiny:

- rodina a známí,
- zaměstnání a škola,
- nákupy,
- rekreace,
- mimopracovní aktivity,
- neuvedené důvody

Před rozdělení Československa byl hlavním důvodem cest na Slovensko nákupy. To byl totiž pro dobu dřívější hlavní důvod pro téměř třetinu respondentů. Po rozdělení se struktura důvodů cest pronikavě změnila: Nejvíce poklesly cesty za nákupy (až na 16 % původního stavu). Relativně se zvýšil význam cest s rodinnými důvody, jejich absolutní frekvence totiž příliš neklesla. Tento důvod se tak stává nyní nejvýznamnějším, týká se téměř poloviny zjištěných cest. Značný počet lidí (i v lokalitách blízkých hranici) uvádí, že v r. 1996 ještě nestihli cestovat do nezávislého Slovenska.

Více než dvě pětiny respondentů se domnívají, že obyvatelé Slovenska navštěvují jejich obec méně často než před rozdělením federace. Jedna pětina se domnívá, že návštěvy jsou naopak četnější. Protikladné odpovědi jsou ale vždy doloženy z téže lokality. Respondenti žijící dále od hranice se častěji domnívají, že došlo k poklesu návštěv Slováků v České republice.

Hlavním informačním zdrojem o Slovensku jsou ovšem pro dotazované obyvatele České republiky česká média (62 %). Role slovenských médií je poněkud maskována tím, že dotaz směřoval na jeden, tedy rozhodující informační zdroj. Navíc se mezi možnostmi vyskytovala i odpověď „osobní zkušenost“, která byla druhým uváděným informačním zdrojem, častějším především nedaleko od hranice (téměř čtvrtina respondentů uváděla právě tento zdroj informací). Ale i tak vliv slovenských médií (pro 12 % respondentů jsou ony hlavním zdrojem informací o Slovensku) rychle ubývá se vzdáleností od hranice (v 1. zóně 17 %). Se vzdáleností

od hranice klesá prudce především role osobní zkušenosti (v 1. zóně ještě hlavním zdrojem pro téměř dvě pětiny respondentů, ve vnitrozemské 4. zóně tak odpovídá už jen desetina respondentů. Existují také jisté regionální rozdíly: čím více na jih, tím větší je role osobních kontaktů a též slovenských medií. Respondenti, kteří Slovensko i nyní navštěvují, se častěji než jiní domnívají, že stav informovanosti o Slovensku je stejný nebo lepší než před rozpadem federace. Ti, kteří jsou odkázáni na česká media, jsou v tomto ohledu pesimističtější. Osobní kontakty jsou významnější pro ty, kteří mají na Slovensku příbuzné.

Pro doplnění byli respondenti dotazováni i na to, jaké byly jejich postoje v rozhodujícím roce 1992, kdy se uskutečnily parlamentní volby a kdy bylo politickými reprezentacemi obou tehdejších součástí federace o zániku společného státu. Přesvědčivá většina dotazovaných (64 %) prohlásila, že by v r. 1992 hlasovala pro zachování federace, pokud by bylo umožněno k dané věci hlasovat formou referenda. Je ovšem mimořádně zajímavé, že se významněji neliší výsledky jednotlivých zón (v 1. zóně 64,4 %, ve druhé zóně 57,2 %, ve třetí zóně 67,6 % a ve čtvrté zóně 65,8 % tamních respondentů). Nad rámec dotazníku mohu pouze konstatovat naprosto odlišnou psychologickou a sociálně politickou motivaci jak pro kladné, tak i pro záporné odpovědi u respondentů žijících přímo na hranici a těch, kteří se slovenskými realitami měli vždy jen málo společného.

Velkou výhodou bylo i to, že dotazníkové šetření v naprosté většině lokalit prováděl stejný tazatel. Proto bylo možno nad rámec dotazníku registrovat i celou škálu zajímavých postojů k otázkám, které byly předmětem výzkumu, jakož i registrovat mnoho dalších názorů souvisejících, které dokreslují další aspekty někdejšího soužití v rámci téhož státu.

Tak například jistá skupina respondentů sdělovala, že přes svůj „profederální“ postoj v roce 1992 dospěla v době výzkumu k názoru, že vhodné bylo rozdělení federace. Jedním z doplňkových výzkumů se však zjistilo, že tato skupina není nijak významná a zřejmě zahrnuje jen několik málo procent dotazované populace.

Dále existuje jisté roztrpčení z toho, že se nepodařilo realizovat zánik federace tak, aby se to života tamních obyvatel nepříznivě nedotklo. Zde se připomínaly cestovní doklady (například u cest dětí s prarodiči), rozdílná měna, různé zákony atd., tedy typické atributy státu. Zdá se tedy, že důvěra v nadstandardní a bezproblémové kontakty po rozdělení státu, která byla šířena tehdejšími politiky, nebyla realisticky podložená. Jenom nadměrný rozsah cest za nákupy v období před 1992 je nutno shledávat jako hypertrofovaný, na základě tehdejší terciární atraktivity slovenských měst.

Literatúra:

- ŘEHÁK, S., DANĚK, P. (1997): Změny prostorových interakcí v názorech obyvatel moravsko-slovenského pomezí. Výskumná správa. Katedra geografie Přírodovědecké fakulty MU, Brno, 35 pp.
- ŘEHÁK, S. (1998): The Moravian-Slovak borderlands: some news features following the division of Czechoslovakia. Moravian Geographical Reports, no. 1, p. 14-17.

Tab. 1.1 Četnost respondentů v lokalitách, zónách a sektorech

Sektor		Zóna 1	Zóna 2	Zóna 3	Celkem	Zóna 4 ^{x)}
A	Lokalita	Mosty u J.	Bocanovice	Hrádek n. O.		Bartošovice 16
	Počet resp.	15	16	15	46	
B	Lokalita	Bílá	Staré Hamry	Ostravice		
	Počet resp.	14	12	15	41	Býškovice 15
C	Lokalita	Francova Lhota	Lidečko	Lužná		
	Počet resp.	15	18	15	48	Zdounky 16
D	Lokalita	Nedašova Lhota	Poteč	Lačnov		
	Počet resp.	18	15	17	50	Němčany 14
E	Lokalita	Sv. Štěpán	Štítná-Popov	Vlachovice- -Vrbětice	16	
	Počet resp.	17	18		51	Vranovice 15
F	Lokalita	Žitková	Komňa	Záhorovice		
	Počet resp.	15	16	17	48	
G	Lokalita	Strání	Korytná	Slavkov u U. B.		
	Počet resp.	18	18	15	51	
H	Lokalita	Kuželov	Lipov	Blatnice p. sv. A.		
	Počet resp.	16	16	17	49	
I	Lokalita	Lanžhot	Hrušky	Mor. Žižkov		
	Počet resp.	18	16	15	49	
Celkem		146	145	142	509	76

^{x)} Zóna 4 se nečlení na sektory

Tab. 1.2 Struktura respondentů podle pohlaví

Pohlaví	Počet respondentů	Podíl (%)
Muži	251	49,3
Ženy	258	50,7

Tab. 1.3 Struktura respondentů podle věku

Věk	Počet respondentů	Podíl (%)
do 19 let	17	3,3
20 až 29 let	83	16,3
30 až 39 let	99	19,4
40 až 49 let	98	19,3
50 až 59 let	98	19,3
60 a více let	114	22,4
Celkem	509	100,0

Tab. 1.4 Struktura respondentů podle národnosti

Národnost	Respondenti celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
česká	396	77,8	186	74,1	210	81,4
moravská	75	14,7	49	19,5	26	10,1
slovenská	18	3,5	3	1,2	15	5,8
slezská	3	0,6	2	0,8	1	0,4
jiná	17	3,3	11	4,4	6	2,3
Celkem	509	100,0	251	100,0	258	100,0

Tab. 1.5 Struktura respondentů podle typu ekonomické aktivity

Typ ekonomické aktivity	Respondenti celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
žák, učeň, student	21	4,1	9	3,6	12	4,7
zaměstnanec	294	57,8	138	55,0	156	60,5
podnikatel	38	7,5	32	12,7	6	2,3
nezaměstnaný	7	1,4	2	0,8	5	1,9
důchodce	149	29,3	70	27,9	79	30,6
Celkem	509	100,0	251	100,0	258	100,0

Tab. 1.6 Respondenti podle věku a existence příbuzných na Slovensku

Věk	Příbuzní na Slovensku		Podíl respondentů, kteří mají příbuzné na Slovensku (%)
	Ano	Ne	
do 19 let	3	14	17,6
20 až 29 let	32	51	38,6
30 až 39 let	37	62	37,4
40 až 49 let	37	61	37,8
50 až 59 let	40	58	40,8
60 a více let	39	75	34,2
Celkem	188	321	36,9

Tab. 2.1 Struktura respondentů podle frekvence návštěv Slovenska před rokem 1993 a v roce 1996

Frekvence návštěv Slovenska	Počet respondentů v dané skupině			
	před rokem 1993		v období 1993-1996	
	abs.	v %	abs.	v %
více než 10x ročně	178	35,0	33	6,5
5 až 10x ročně	67	13,2	36	7,1
1 až 4x ročně	134	26,3	92	18,1
značně nepravidelně	102	20,0	97	19,1
vůbec	28	5,5	251	49,3
Celkový počet odpovědí	509	100,0	509	100,0

Tab. 2.10 Odpovědi respondentů na otázku na dobu uplynulou od poslední návštěvy Slovenska podle zón

Doba od poslední návštěvy Slovenska		Zóna 1	Zóna 2	Zóna 3	Zóna 4	Celkem
měsíc	abs.	46	26	32	4	108
	%	31,5	17,9	22,5	5,3	21,2
tři měsíce	abs.	22	14	11	1	48
	%	15,1	9,7	7,7	1,3	9,4
půl roku	abs.	9	12	6	3	30
	%	6,2	8,3	4,2	3,9	5,9
rok	abs.	14	11	14	6	45
	%	9,6	7,6	9,9	7,9	8,8
více než rok	abs.	55	82	79	62	278
	%	37,7	56,6	55,6	81,6	54,6
Celkem	abs.	146	145	142	76	509
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 3.3 Struktura důvodů cest na Slovensko v jednotlivých zónách modelového území (pouze respondenti, kteří na Slovensko cestovali a uvedli důvod cesty)

Důvod cesty		Zóna								Celkem	
		Zóna 1		Zóna 2		Zóna 3		Zóna 4		1993	1996
		1993	1996	1993	1996	1993	1996	1993	1996		
rodina a známí	abs.	41	50	34	28	30	29	18	11	123	118
	v %	29,5	51,0	25,2	40,0	22,1	43,3	27,7	55,0	25,9	46,3
zaměstnání, škola	abs.	21	7	7	6	14	4	7	3	49	20
	v %	15,1	7,1	5,2	8,6	10,3	6,0	10,8	15,0	10,3	7,8
nákupy	abs.	54	12	56	7	51	6	2	1	163	26
	v %	38,8	12,2	41,5	10,0	37,5	9,0	3,1	5,0	34,3	10,2
rekreace	abs.	14	18	31	23	34	22	34	5	113	68
	v %	10,1	18,4	23,0	32,9	25,0	32,8	52,3	25,0	23,8	26,7
mimoprac. aktiv.	abs.	9	11	7	6	7	6	4	0	27	23
	v %	6,5	11,2	5,2	8,6	5,1	9,0	6,2	0,0	5,7	9,0
Celkem	abs.	139	98	135	70	136	67	65	20	475	255
	v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 3.5 Rozdíly mezi muži a ženami ve struktuře důvodů cest na Slovensko

Důvod cesty		muži		ženy		celkem	
		1993	1996	1993	1996	1993	1996
rodina a známí	abs.	61	62	62	56	123	118
	v %	25,4	41,6	26,4	52,8	25,9	46,3
zaměstnání, škola	abs.	44	20	5	-	49	20
	v %	18,3	13,4	2,1	0,0	10,3	7,8
nákupy	abs.	59	14	104	12	163	26
	v %	24,6	9,4	44,3	11,3	34,3	10,2
rekreace	abs.	54	34	59	34	113	68
	v %	22,5	22,8	25,1	32,1	23,8	26,7
mimoprac. aktivity	abs.	22	19	5	4	27	23
	v %	9,2	12,8	2,1	3,8	5,7	9,0
Celkem	abs.	240	149	235	106	475	255
	v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 3.6 *Struktura důvodů cest na Slovensko podle věkových skupin respondentů
(pouze respondenti, kteří na Slovensko cestovali a uvedli důvod cesty)*

Důvod cesty		Věk									
		do 29 let		30-39 let		40-49 let		50-59 let		60 a více let	
		1993	1996	1993	1996	1993	1996	1993	1996	1993	1996
rodina a známi	abs.	20	18	21	22	26	22	30	32	26	24
	v %	22,2	36,0	22,3	38,6	28,0	39,3	32,3	65,3	24,8	55,8
zaměstnání, škola	abs.	4	4	8	4	7	6	13	5	17	1
	v %	4,4	8,0	8,5	7,0	7,5	10,7	14,0	10,2	16,2	2,3
nákupy	abs.	36	5	33	4	28	8	31	2	35	7
	v %	40,0	10,0	35,1	7,0	30,1	14,3	33,3	4,1	33,3	16,3
rekreace	abs.	26	20	27	20	27	17	14	5	19	6
	v %	28,9	40,0	28,7	35,1	29,0	30,4	15,1	10,2	18,1	14,0
mimoprac.aktiv.	abs.	4	3	5	7	5	3	5	5	8	5
	v %	4,4	6,0	5,3	12,3	5,4	5,4	5,4	10,2	7,6	11,6
Celkem	abs.	90	50	94	57	93	56	93	49	105	43
	v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 3.7 *Struktura důvodů cest na Slovensko podle skupin ekonomické aktivity respondentů
(pouze respondenti, kteří na Slovensko cestovali a uvedli důvod cesty)*

Důvod cesty		Typ ekonomické aktivity respondentů								Celkem	
		žák, student		zaměstnanec		podnikatel		důchodce		1993	1996
		1993	1996	1993	1996	1993	1996	1993	1996		
rodina a známi	abs.	3	2	75	68	6	8	39	40	123	118
	v %	17,6	15,4	26,5	43,9	16,7	33,3	28,1	63,5	25,9	46,3
zaměstnání, škola	abs.	0	-	25	11	3	8	21	1	49	20
	v %	0,0	0,0	8,8	7,1	8,3	33,3	15,1	1,6	10,3	7,8
nákupy	abs.	6	1	102	17	10	1	45	7	163	26
	v %	35,3	7,7	36,0	11,0	27,8	4,2	32,4	11,1	34,3	10,2
rekreace	abs.	7	9	66	43	14	7	26	9	113	68
	v %	41,2	69,2	23,3	27,7	38,9	29,2	18,7	14,3	23,8	26,7
mimoprac.aktiv.	abs.	1	1	15	16	3	-	8	6	27	23
	v %	5,9	7,7	5,3	10,3	8,3	0,0	5,8	9,5	5,7	9,0
Celkem	abs.	17	13	283	155	36	24	139	63	475	255
	v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 3.8 *Rozdíly ve struktuře důvodů cest na Slovensko mezi respondenty, kteří mají, resp. nemají na Slovensku příbuzné (pouze respondenti, kteří na Slovensko cestovali a uvedli důvod cesty)*

Důvod cesty		Příbuzní na Slovensku:				Celkem	
		Ano		Ne		1993	1996
		1993	1996	1993	1996		
rodina a známi	abs.	97	93	26	25	123	118
	v %	53,3	72,1	8,9	19,8	26,9	46,3
zaměstnání, škola	abs.	18	5	31	15	49	20
	v %	9,9	3,9	10,6	11,9	10,3	7,8
nákupy	abs.	37	7	126	19	163	26
	v %	20,3	5,4	43,0	15,1	34,3	20,2
rekreace	abs.	24	16	89	52	113	68
	v %	13,2	12,4	30,4	41,3	23,8	26,7
mimoprac.aktiv.	abs.	6	8	21	15	27	23
	v %	3,3	6,2	7,2	11,9	5,7	9,0
Celkem	abs.	182	129	293	126	475	255
	v %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 5.1 Názory respondentů na současný stav informovanosti o Slovensku – třídění podle zón

Názor na stav informovanosti		Zóna 1	Zóna 2	Zóna 3	Zóna 4	Celkem
více informací než dříve	abs.	9	11	6	3	29
	%	6,2	7,6	4,2	3,9	5,7
stejně informací jako dříve	abs.	43	50	40	26	159
	%	29,5	34,5	28,2	34,2	31,2
méně informací než dříve	abs.	61	47	61	27	196
	%	41,8	32,4	43,0	35,5	38,5
naprostý nedostatek informací	abs.	6	12	7	8	33
	%	4,1	8,3	4,9	10,5	6,5
nevím, nedovedu posoudit	abs.	27	25	28	12	92
	%	18,5	17,2	19,7	15,8	18,1
Celkem	abs.	146	145	142	76	509
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 5.2 Hlavní informační zdroj respondentů o dění na Slovensku podle zón

Informační zdroj		Zóna 1	Zóna 2	Zóna 3	Zóna 4	Celkem
česká média	abs.	62	86	103	63	314
	%	42,5	59,3	72,5	82,9	61,7
slovenská média	abs.	25	19	14	2	60
	%	17,1	13,1	9,9	2,6	11,8
osobní kontakty	abs.	56	37	21	7	121
	%	38,4	25,5	14,8	9,2	23,8
jiná odpověď	abs.	3	3	4	4	14
	%	2,1	2,1	2,8	5,3	2,8
Celkem	abs.	146	145	142	76	509
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 6.2 Postoje k budoucnosti federace v případném referendu podle sociodemografických skupin respondentů

Sociodemografická skupina		zachování federace	osamostatnění obou republik	možná či jistá neúčast	jiný názor	Celkem
muži	abs.	149	46	41	15	251
	%	59,4	18,3	16,4	6,0	100,0
ženy	abs.	174	18	61	5	258
	%	67,4	7,0	23,7	1,9	100,0
věk do 29 let	abs.	46	15	34	5	100
	%	46,0	15,0	34,0	5,0	100,0
věk 30 až 39 let	abs.	61	16	18	4	99
	%	61,6	16,2	18,2	4,0	100,0
věk 40 až 49 let	abs.	68	9	17	4	98
	%	69,4	9,2	17,3	4,1	100,0
věk 50 až 59 let	abs.	73	8	12	5	98
	%	74,5	8,2	12,2	5,1	100,0
věk 60 a více let	abs.	75	16	21	2	114
	%	65,8	14,0	18,4	1,8	100,0
žák, učeň, student	abs.	8	5	8	0	21
	v %	38,1	23,8	38,1		100,0
zaměstnanec	abs.	195	30	61	15	301
	v %	64,8	10,0	20,3	5,0	100,0
podnikatel	abs.	19	12	6	1	38
	v %	50,0	31,6	15,8	2,6	100,0
důchodce	abs.	101	17	27	4	149
	v %	67,8	11,4	18,1	2,7	100,0
Příbuzní na Slovensku: Ano	abs.	137	17	30	4	188
	v %	72,9	9,0	16,0	2,1	100,0
Příbuzní na Slovensku: Ne	abs.	186	47	72	16	321
	v %	57,9	14,6	22,4	5,0	100,0
Celkem	abs.	323	64	102	20	509
	%	63,5	12,6	20,0	3,9	100,0

REXLECTION OF THE NEW CZECH/SLOVAK FRONTIER BY THE INHABITANTS OF THE MORAVIAN PART OF THE BORDER AREA

Stanislav ŘEHÁK

Summary

The special geographical study was conducted in the area close to the new frontiers between the Czech Republic and Slovakia. The field survey (questionnaire study) was conducted in August and September 1996 in 27 localities in the Czech Republic lying near the border zone and in 5 other localities 40 km from the frontier. 509 persons was asked. After, in 1998, the nombre of localities and the volume of questionnair were extended.

The questions related to trips to Slovakia prior and after the division of Czechoslovakia, the frequency and purpose of the trips, and also about the main sources of information about Slovakia as an independent country. In addition to this, the the attitude to the division of the former Czechoslovakia was tested. The personal experiences from the field survey are prezented. The frequency of transportation is very small now. The familial relations are very important, because their absolute importance continue. The general meaning towards the paralel existence of two new states is very tolerant and the existence of new frontier is accepted here, after the time of transition, although the majority of local people was pro-federal in 1992.

Recenzent: Prof. RNDr. Jozef Mládek, DrSc.

CENTRÁ GYMNAZIÍ A ICH SPÁDOVÉ REGIÓNY V SR

Vladimír SLAVÍK, Branislav MIŠÍK

Abstract

The aim of the contribution is to analyse the evolution of the secondary school ("gymnasium") network in the years 1985/86 to 1995/96 as well as the development dynamics of basic indicators, and to present the results of hierarchization and regionalization of secondary school centres in the school year of 1995/96.

Key words: secondary school centres, hierarchization, regionalization, hinterlands

ÚVOD

Spoločensko-politické a ekonomické zmeny v našej spoločnosti po roku 1989 sa premietli aj do transformácie školského systému a osobitne do stredného školstva. Nevyhli sa tomu ani gymnáziá. Z jednotlivých typov stredných škôl sú pre hierarchizáciu centier osídlenia najvhodnejšie práve gymnáziá. Cieľom príspevku je analyzovať vývoj siete gymnázií v rokoch 1985/86 až 1995/96, dynamiku vývoja základných ukazovateľov, predstaviť výsledky hierarchizácie a regionalizácie centier gymnázií k školskému roku 1995/96.

RNDr. Vladimír SLAVÍK, CSc., Branislav MIŠÍK

Katedra humánnej geografie a demogeografie, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Mlynská dolina 1, 842 15 Bratislava